

جنبش مخالفت با غربزدگی

۲۹ اسفند ۱۴۰۲ ساعت ۱۳:۱۸

اصطلاح غربزدگی، ترجمان اصطلاح قدیمی تر فرنگی مآبی است که در ادبیات دوره مشروطه و حتی پیش از آن به کار می‌رفت. این اصطلاح بعدها با عنوان غربزدگی توسط دکتر فرید و جلال آل احمد گسترش یافت.

غربزدگی، جریانی است که بسیاری آن را مربوط به دوران حکومت پهلوی دوم می‌دانند. همچنین بسیاری، جلال آل احمد را رهبر این جنبش تلقی می‌کنند. اما برخلاف این تصور غربزدگی و انتقاد از آن در دوره مشروطه نیز با اصطلاحی متفاوت مورد انتقاد قرار گرفته بود:

«اصطلاح غربزدگی، ترجمان اصطلاح قدیمی تر فرنگی مآبی است که در ادبیات دوره مشروطه و حتی پیش از آن به کار می‌رفت. نگاهی به «تاریخ دخانیه» شیخ حسن کربلایی که قریب پانزده سال پیش از مشروطه نوشته شده و کاربرد تعبیر «جماعت فرنگی مآب ایران» در آن، نشانگر توجه خاص به نوعی غربزدگی است. این اصطلاح را بعدها به صورت فلسفی دکتر فرید و پیش از وی فخرالدین شادمان در تسخیر تمدن فرنگی و بعد از آن، جلال با عرضه آن در عرصه ادبیات عامه و بسط آن به لحاظ مصادیق اجتماعی و ارزشی آن، رواج کامل دادند. پدید آمدن کتاب غربزدگی جلال (الدین سادات) آل احمد در سال ۱۳۴۰-۱۳۴۱ هم به بار نشستن این تفکر را برای مخالفت با نظام حاکم بر ایران نشان می‌دهد و هم آستان بودن ایران را برای زایش جنبشی که رویکرد سنت‌گرایی و ضد مدرنیسم دارد. جلال در این کتاب با اظهار این که پای در سنت دارد و سنت‌های اسلامی گذشته خود را پیش رو دارد، به نفی غربزدگی به عنوان یک بیماری می‌پردازد. مهم این نیست که نظریه جلال درباره ماهیت غربزدگی درست است یا نه، بلکه مهم آن است که مبارزه با غرب به صورت یک اصل درآمده و یک ادیب برجسته که نفوذی چشمگیر در روزگار خود دارد، اینچنین به مسئله پرداخته است.»

منبع: سقوط: مجموعه مقالات نخستین همایش بررسی علل فروپاشی سلطنت پهلوی، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۴، صص ۲۳۲-۲۳۳

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۹۴۵۳/مخالفت-جنبش-غربزدگی>